

Inspektionspodden – Jämställdhet i skolan

Hej och välkommen till Inspektionspodden, en podcast från Skolinspektionen. Med den här podden vill vi ta upp intressanta ämnen och områden som vi har granskat och som fått stor uppmärksamhet. Jag som leder det här samtalet heter Agnes Gidlund och är pressansvarig på Skolinspektionen. Idag ska vi prata om jämställdhet i skolan. För just jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av de grundläggande värdena som skolan ska förmedla. Och skolan ska också synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevers lärande, val och utveckling. Men hur ser det ut egentligen? Är skolan jämställd? Det och mycket mer ska vi prata om idag. Och för att göra det på bästa sätt så har jag med mig Skolinspektionens generaldirektör Helén Ängmo och Jakob Lindahl som är seniorutredare på Jämställdhetsmyndigheten. Hej och välkomna!

– Hej och tack!

– Tack Agnes!

Härligt, då är vi igång. Om man tittar på de skillnaderna, hur det tar sig uttryck med jämställdhet mellan flickor och pojkar. Kan du ge några exempel Helén?

(Helén) – Ja, ett exempel är ju det här med resultaten då att flickor presterar bättre än pojkar genomgående. Ett annat exempel är ju tryggheten och att både så att säga i vardagssituationer och även generellt när eleverna svarar på enkäter så kommer det ju fram att flickor känner sig mindre trygga. Det är också så att det är ju mer flickorna då som är utsatta för ett väldigt grovt språkbruk och det är ju fruktansvärda ordval vi pratar om och det är klart att den att gå i en sådan skolmiljö för flickor är ju inte uppbyggligt och det är så ska det inte se ut överhuvudtaget. Så där är ju några exempel på skillnader så att säga resultaten och tryggheten och miljön.

– Men sen så måste man ju fråga sig, ja men vad händer sen så att säga med då flickorna och deras höga betyg framöver så är det klart att flickorna kommer ju då in på oftast mer prestigefyllda utbildningar numera. Det är ju deras betyg som räcker till. Vi börjar ju få också en väldig uppdelning på universiteten och högskolorna och sen så kan man ju se till exempel att läkarutbildningar, juristutbildningar, journalistutbildningar så är väldigt kvinnodominerade. Det som då är mindre kvinnodominerat är ju ingenjörsutbildningarna. Men sen så ska vi ju sen komma också till ett jämställt arbetsliv och bara för att man kommer in i högre grad på högskolan så är det ju inte alls säkert att vi har ett jämställt arbetsliv.

Men Jakob, ni på jämställdhetsmyndigheten, har ni tittat någonting på det här? Vad beror det här på att det ser så här ut?

(Jakob) – Ja men om vi tittar på skillnaden i betyg mellan flickor och pojkar så ser vi ju att vi kan konstatera för det första att det inte är någon ny företeelse att det har

sett ut på det här sättet så länge vi har kunnat mäta betyg. Men att konsekvenserna av att få betyg, eller att betygen har blivit viktigare i ett satt samhälle vilket gör att de här skillnaderna nu uppmärksammas på ett annat sätt än tidigare. Men med det sagt så ser vi ju att förklaringsfaktorer återfinns på olika nivåer både på en individuell organisatorisk men också på en övergripande samhällelig nivå. Och bland annat så är det ju att det faktiskt fortsatt finns skilda förväntningar på flickor och pojkar i skolan och i samhället. Och vi ser ju att som grupp så lägger exempelvis flickor mer tid och ansträngning på skolan. Att betydelsen av skola ses som viktigare och har historiskt varit mer betydelsefullt för flickor. De har behövt anstränga sig mer, behövt att få bättre betyg för att komma ut på en arbetsmarknad som har präglats av tydliga könsmönster.

– Och sen ser vi också att det är en tydlig så alltså normer bland både bland lärare och samhälle där man som innebär att omgivningen förväntar sig mer följsamhet och mer anpassning ifrån ifrån ifrån flickor. Och kanske tyvärr det motsatta gentemot pojkar. Där är inte förväntningarna lika höga. Kraven som ställs på pojkar är inte alltid alltid lika höga och vilket gör att man egentligen inte visar samma tilltro till pojkar. Så det är några exempel på just i förväntningarna. Sen så finns det ju finns det flera andra förklaringar också.

Och om man tittar på könsmönster och könsstereotypa roller och beteenden bland barn och unga så är ju det till stora delar en reproduktion. av normer som finns i samhället idag. Men vad kan skolan göra åt det? Hur samhället ser ut? Helén vad skulle du säga?

(Helén) – Här är det väldigt viktigt att skolan är aktiv i sitt jämställdhetsarbete och jobbar med normer och att ifrågasätta normer. Och kritiskt granska dem. Och det kan ju vara just uppfattningar om hur man ska vara som flicka respektive pojke. Man pratar ju till exempel en hel del om att det finns antipluggkulturer då bland pojkar. Det vill säga att man ska vara lite mer cool och avslappnad då skolarbetet ska flytta på av sig själv. Medans flickor då skulle dras mer mot normen att vara duktig och anstränga sig. Sånt här behöver man ju prata om. Och sen man behöver naturligtvis reflektera och kritiskt granska också sådana normer som samhället påbjuder. Det kan ju vara utifrån att man tittar på YouTube-klipp eller att man ser på det som rör sig i tidningarna. Vad finns det för ojämställda uppfattningar här? Skolan har ju en enormt viktig uppgift att få eleverna att hela tiden granska de här bakomliggande normerna. Är de rimliga? Nej, sannolikt inte. Det är liksom hela den diskussionen. Där måste jag säga att skolan absolut kan gå mer i fronten.

Vad säger du då Jakob? Samhället ser ut som det gör. Vad kan skolan göra?

(Jakob) – Det är ju helt rätt att samhället påverkar de normerna som vi ser i samhället. Samhället reproduceras ju in i skolan, både i undervisning, i det sociala spelet i skolan, men samtidigt så är ju skolan i allra högsta grad en stor del och en viktig del i samhället. Så det går åt båda håll. Skolan har ju en otrolig möjlighet att

arbeta med både normer, bemötande som elever sedan tar med sig ut i det omkringliggande samhället.

Vad skulle ni säga är de största utmaningarna i skolan gällande jämställdhet mellan pojkar och flickor? Helén?

(Helén) – Ja, alltså skillnaden i resultat är ju naturligtvis en utmaning. Det gäller ju att få pojkar som kanske omfamnar en sådan antipluggkultur i så fall. Att man liksom pratar om det här, ger stöd, liksom hittar pedagogik som gör att det inte blir så här. Pojkar måste ju kunna prestera bättre. Men sen en annan utmaning som jag verkligen känner starkt för att här måste det hända mer, det är ju det här med den sexualiserade jargongen. Det här grova språkbruket. Det är ju en jättestor jämställdhetsutmaning. Alltså tänk att man normaliserar den typen av grov jargong. Om flickor under sin skolgång liksom tror att det här är någonting man får leva med så kommer man ju naturligtvis ut med mycket ojämställda värden. Så att verkligen klara av att bemöta det här och att inte se det som att det här är okej. Och det får alla tåla och det är så här är det på alla skolor liksom utan gör upp med det.

Vad säger du då Jakob? Vilka ser du som de största utmaningarna i skolan när det gäller jämställdhet mellan pojkar och flickor?

(Jakob) – De största problemen som jag tycker vi ser i skolan idag är ju dels den ohälsan, den psykiska ohälsan som vi ser bland flickor som inte bland annat beror på sexualiserat språkbruk, sexuella trakasserier som i vissa fall nästan har blivit en normaliserad vardag för elever i skolan. Men sen så skulle jag vilja också någonting som vi lyfter ifrån jämställdhetsmyndigheten som vi ser lite oroande på är eller skulle vilja lyfta är dels den ökade fokus på individualiseringen och könssegregeringen och i viss mån polariseringen som vi ser i skolan mellan flickor och pojkar och här ser vi att skolan har en viktig uppgift att överbrygga den klyftan som vi ser mellan flickor och pojkar.

(Helén) – Jag kan lägga till några också ytterligare utmaningar för vi saknar ju inte utmaningar här. Det är ju också att skolan också att man jobbar med det här att också se kön, inte individer för att det är ju också så att många lärare och pedagoger verkligen de vill jobba aktivt med jämställdhetsarbete och då kan man ibland uttrycka sig på det här sättet att kön spelar ingen roll, vi ser individer. Det viktiga är att varje individ är unik och liksom att vi klarar att bemöta den då den individen på ett speciellt och situationsanpassat sätt. Men om man inte samtidigt ser att det finns historiska mönster, att det finns värden i samhället som faktiskt handlar om kön och könsstereotyper då kan man ju missa någonting i jämställdhetsarbetet. Och det här har ju vi sett i flera rapporter att det finns många gånger mycket gott engagemang men man ser inte könshistoriken och pratar inte om den, så det är någonting som jag skulle vilja lyfta fram.

– Det andra är ju det här också med den könsuppdelade gymnasieskolan, alltså man ser på yrkesprogrammen framför allt hur oerhört liksom kodade de kan vara, att det

här är flickprogram och det här är typiska pojkprogram och där vi också kunnat se att när man pratar om yrkesprogrammen och vilka val man kan göra och så vidare så är inte studie- och yrkesvägledare och lärarna tillsammans tillräckligt aktiva för att bredda elevernas intressen.

Men flickor har ju ändå generellt sett bättre betyg än vad pojkar har. Helén, vad skulle du säga, vad beror det här på?

(Helén) – Ja, alltså jag tror att man kan gå tillbaka till det här med normer, att det är viktigt att anstränga sig och nu har vi ju haft en historia där vi ändå mer och mer har fört fram jämställdhetsvärden, kvinnor har etablerats mer på arbetsmarknaden och flickor har ju också lärt sig att ja men de måste också kanske anstränga sig mer många gånger också för att komma framåt, men framåt ska de och flickor är många gånger också mycket ambitiösa, man har höga förväntningar på sig själv. Så att jag tror flickors ansträngningar är egentligen huvudsakliga förklaringen till varför det går bättre för flickor. Och man kan ju också se det, även de som har utländsk bakgrund till exempel som kan behöva jobba med svenska språket innan de kom in ordentligt i skolan så att säga, även flickor med utländsk bakgrund och flickor som har varit nyanlända i Sverige så har ju även de bättre betyg än motsvarande grupp pojkar.

Har du något att lägga till Jacob?

(Jakob) – Ja men vi ser ju att just att faktiskt ansträngning belönar sig i skolan och att det är viktigt att verkligen betona det, att höga betyg och kunskap är ingenting biologiskt förutbestämt utan sitter i ansträngning. Och vi vet att flickor anstränger sig mer i skolan, att skolan ses som viktigare än för pojkar på gruppnivå. Sen så ser vi också att i en mer skola som lägger ett större ansvar på den enskilda individen, på den enskilda eleven så ställer det också krav på eleverna och där har man sett, det visar forskningen, att på gruppnivå så är flickor mer framgångsrika i att kunna avkoda och förstå lärarnas förväntningar, förstå sina uppgifter, hitta effektiva strategier för att klara av skolvardagen.

– Det ser man inte på samma sätt bland pojkar och ett avståndstagande bland pojkar kan vara ett tecken på att man inte faktiskt förstår vad man ska göra. Man kommer inte till skolan för att man vill göra ett dåligt jobb eller man tycker kanske inte att det är coolt att inte arbeta i skolan, men förstår man inte uppgifter så är det bättre att inte ge sig in i leken och visa och riskera att faktiskt visa att man inte kan. Då är det bättre att man tar ett avståndstagande. Så därför blir det ju viktigt i skolan att faktiskt arbeta med sådant som studieteknik, hjälpa elever att förstå uppgifterna, att lägga upp skolarbetet och ge alla elever, både flickor och pojkar, men i det här fallet pojkar, en förståelse för att de klarar av uppgifterna och får en känsla av framgång.

Tjejerna har högre betyg, men det går bättre för killarna i det långa loppet. Vad beror det här på?

(Jakob) – Det vi kan konstatera är att det här är ganska sega processer som vi pratar om. Det tar lång tid att förändra och det är ju inte någonting som sker över en

natt att det ändras, men det är ju viktigt att man fortsatt sker ett arbete i för jämställda löner, att vi faktiskt får en villkor i arbetslivet som är rättvisa, så att utbildning faktiskt betalar sig.

Men kan det faktiskt vara så då att man tänker sig att jag behöver inte ha lika stora förväntningar på killarna för de kommer ändå klara sig? Kan det vara något inbyggt då att man tänker så?

(Helén) – Om man är professionell lärare så ska man ju inte tänka så, utan självklart är det ju väldigt viktigt att pojkarna kan lyckas från start. Det är ju en kostnad både för individen och för samhället om det ska vara så att pojkarna senare i livet behöver komplettera, till exempel genom vuxenutbildning eller yrkeshögskola eller vad det nu kan vara, så det är klart att det är bättre att man presterar direkt. Och det utgår jag ändå från att lärarna med all deras profession, att man gör allt vad man kan, såväl för flickor och pojkar. Men sen så är det väl mer tänker jag en större samhällsfråga att diskutera. Varför finns de här normerna överhuvudtaget och hur kan det vara så att manliga yrken som kanske då inte, eller manligt kodade yrken, som då inte är akademiska ändå kan lönesättas högre till exempel än kvinnliga yrken? Kvinnligt kodade akademiska yrken. Och man måste ju också tror jag börja även där det är toppositioner och som du säger vd och höga befattningar, att man också driver jämställdhetsarbete ända högst upp också, för att få rätt incitament för både pojkar och flickor.

Om man tittar på undersökningar så framstår det ju som att flickor de är mer stressade än pojkar och de mår sämre. Men samtidigt så har de högre betyg. Men vet vi egentligen något om hur pojkarna mår? Undersöker man det eller godtar man bara att de inte är lika pratglada om sina känslor?

(Helén) – Ja alltså återigen på gruppnivå så kan absolut finnas anledning att borra ändå djupare i pojkarnas mående. Sen så kan det skilja väldigt mycket individ för individ. Men det är väl också så att flickor kan ju vara också bättre på att öppna sig att prata om sina känslor. Man kanske har en större benägenhet att kontakta elevhälsan. Medan pojkarna kan sluta sig mer. Och att det anses inte kanske då vara manligt till exempel att prata ut om känslor och så vidare. Och det här kan ju också bidra till att man hämmas i skolarbetet och att man också kan hämmas i sin trivsel i skolan. Så att jag tror absolut att det finns anledning att fokusera mer på även pojkarnas mående.

Vad säger du Jacob?

(Jakob) – Ja men jag tycker att det är en jätteviktig fråga för det vi ska ha med oss är ju att just psykisk ohälsa kan ju ta sig väldigt olika uttryck. Exempelvis ett avståndstagande från skolan från pojkar kan vara ett tecken på psykisk ohälsa. Och det finns ju undersökningar som visar att pojkar upplever att det inte är tillåtet att må dåligt och att flickor har större utrymme att faktiskt uttrycka sitt mående. Å andra sidan så uttrycker då flickor att deras problem inte tas på allvar riktigt för att de i stort sett förväntas att må dåligt. Och att då de ses som det svagare könet i någon

bemärkelse medan pojkar förväntas att klara av påfrestningar utan stöd eller hjälp och att de då nästan deras ohälsa osynliggörs i någon bemärkelse. Så det är väldigt viktigt att alla som kommer i kontakt med elever och barn och unga vet och har en förståelse för att könsnormer påverkar den uttrycken för psykisk ohälsa.

(Helén) – Ja och jag tror också det gäller att vara uppmärksam också på den här gruppen riktigt lågpresterande pojkar som nu också tyvärr hade ökat här i senaste PISA-undersökningen. Det vill säga de som har väldigt svårt att klara sig. Det finns ju en risk här för psykisk ohälsa och för att man känner någon slags marginalisering i samhället också och även de som kanske är svagt presterande även om det inte är på bottenivå så kan det också skapa utanförskapskänslor.

Och om man tittar också på gymnasieutbildningarna så är det ju faktiskt då att pojkar och flickor väljer väldigt stereotypt även där. Vad skulle ni säga att det beror på, Helén vill du börja?

(Helén) – Men jag tror att det kan bero på att för det första är det ju samhällets normer att man ser kanske vad mamma och pappa gör och man ser på vad syskon har gjort och grannar har gjort. Man kanske har fått följa med till någon arbetsplats och har känt sig mer hemma där så. Men sen beror det ju också på tror jag att studie- och yrkesvägledningen då och det är inte bara en syvare, en persons syvare jag pratar om här utan då hela undervisningen att man inte har börjat tillräckligt tidigt heller med att vidga elevernas intressen. För det här har vi sett i en annan granskning att många gånger så är det ju valet i nian. Det är då man sätter in de här insatserna med studie- och yrkesvägledningen. Man får veta mer om arbetsmarknaden, man får veta mer om olika sektorer och villkoren där. Men låt säga att man skulle börja i årskurs två och tre och börja besöka olika typer av arbetsplatser och ha ett könsperspektiv i det. Och där verkar det ju vara ett glapp att man börjar inte tillräckligt tidigt och det här är någonting som vi har sett. Jag vet Skolverket har varit inne på det och även universitets- och högskolerådet. Så tidiga insatser.

Vad säger du Jacob?

(Jakob) – Ja men vi på Jämställdhetsmyndigheten skrev en rapport om det här för några år sedan. Val efter eget kön som då är en blinkning till val efter eget kön och val efter eget tycke. Men där kön faktiskt påverkar väldigt mycket. Och det vi såg där var ju dels att det här inte är något nytt fenomen. Det är en aktuell fråga men det är verkligen inte något nytt utan det är ju också en arbetsmarknad och utbildning som bär på historiska rötter som påverkar än idag. Att kvinnor och män har haft olika roller i samhället. Men det vi ser, det vi såg som förklaringsfaktorer till att det ser ut som det gör, som forskningen pekar på är ju sådant som identitet och idéer om kön. Det vi exempelvis ser att olika ämnen förknippas med mer maskulinitet. Teknik och naturämnen är väldigt tydligt förknippade med manlighet. Och förväntad trivsel. Att man förväntar sig att trivas bättre om man väljer att vara manlig. Man väljer en utbildning där det egna könet är i majoritet. Även uppfattning om den egna

förmågan. Vi ser ju att när man ställer frågor om vilken kompetens eleverna upplever så svarar flickor i lägre utomtro att de har en lägre kompetens än vad de faktiska resultaten visar. Någoting man brukar kalla kompetenssvivel. Vilket också påverkar att man kanske som flicka inte väljer ett tekniskt ämne för att man tror att man är sämre än vad resultaten faktiskt visar.

– Men sen också att det är tydligt att det här valet är ju ingenting som sker vid ett enskilt tillfälle. Ska du göra ett val så påverkar ju också vilka möjligheter till lön, vilka arbetsmiljö och förutsättningar på arbetsmarknaden som utbildningen leder mot. Vilket gör att det kanske är att vi förväntar oss att vi ser en tydligare att flickor rör sig in mot tidigare manliga utbildningar än tvärtom. Som pojke skulle du behöva ha en utbildning som är så att man är sämre än vad resultaten visar. Så att man kan försöka bryta både mot normerna och dessutom kanske röra det in på en arbetsmarknad som är förknippat med lägre lön, sämre förhållanden och arbetsmiljö och stora arbetsgrupper inom offentlig sektor exempelvis. Så att det är också, förklaringsfaktorerna finns både på återigen på samhällsnivå, organisator och individnivå. Det är viktigt att ha med sig.

(Jakob) – Men om man tittar just på gymnasiefrogrammen så är de ju fortsatt mycket könskodade men det har ju hänt ändå mer saker kanske på universitetsutbildningarna. Jakob pratade här om att det är en långsam process. Men om man tar till exempel juristutbildningen idag som övervägande del är kvinnliga studenter. Läkarutbildningen är 50-50. Så såg det inte ut för många år sedan. Vi har mycket fler flickor på ingenjörutbildningarna. Så att det börjar ju ändå hända saker. Så jag tror inte att det bara är valet mot studierna utan det är också sen vad händer sen på arbetsmarknaden. Men det är ju intressant att det när det gäller gymnasieskolan så har vi ju egentligen ganska jämn könsfördelning på de högskoleförberedande programmen utan det är just yrkesprogrammen som vi har den här verkligen tydliga uppdelningen mellan flickprogram och pojckprogram.

Jakob, vad säger du?

(Jakob) – Jag tror också det är viktigt att komma ihåg att det är en sak att få elever att göra de här valen. Sen ska vi också behålla eleverna att de faktiskt fullföljer de utbildningarna. De har valt och kommer ut i ett yrke. Därför är det också viktigt att arbeta med sådant som studiemiljö, att arbeta bort destruktiva ämneskulturer och normer som kan finnas på olika utbildningar. Så att elever som har gjort ett val också känner att de trivs och kan prestera och kan fullfölja sina utbildningar.

Men Helén, vad skulle du säga? Vad ska skolan göra då för att lyckas med jämställdhetsarbetet?

(Helén) – Men om man börjar med det här med resultaten så är det ju otroligt viktigt att man ser till att eleverna, oavsett kön, att man blir behörig till gymnasieskolan. Det är ju A och O. Och sen att man klarar sin gymnasieexamen. För det är ju fortfarande ändå runt någonstans tror jag 25 procent som inte klarar

en gymnasieexamen. Har man inte gjort det så är det oerhört svårt sen att komma ut i arbete. Det finns många begränsningar och hinder oavsett om det är flicka eller pojke. Ser man på resultaten så är det ju oerhört svårt att komma ut i arbete. Det finns många begränsningar och hinder oavsett om det är flicka eller pojke. Resultaten generellt har pojkar sämre resultat. De klarar sig mindre när det gäller behörigheten till gymnasiet och de tar i lägre grad examen. De är också många gånger på program där det har liksom krävts lägre betyg helt enkelt, yrkesprogrammen. Och det här är ju någonting som skolan ännu mer aktivt än idag måste jobba med. Jag ska absolut inte säga att ingenting görs för det görs också väldigt mycket goda aktiva insatser. Men ännu mer.

– Och den andra saken då om man tittar på vad kan skolan mer göra. Det är ju själva miljön. Alltså hur är det att vara i skolan. Vi har skolplikt. Man får inte hemundervisas i Sverige utan man ska ju vara i sitt klassrum och på gården och med kompisarna. Man ska ju vara i sitt klassrum och på gården och med kompisarna. Och då måste man ju hela tiden då se upp med att det inte finns kränkningar och uppmärksamma. Och anmäla, kartlägga, kartlägga hela tiden. Tryggheten, hur ser det ut? Och aldrig ge upp det arbetet. Att göra det så att det inte finns kränkningar. Inte minst tror jag när det till exempel är lärarbyten eller rektorsbyten. För vi vet ju också att tryggheten kan se sämre ut på vissa skolor. Och det är ju många gånger när det är svårt att få dit lärare, det är mycket vikarier och det är täta rektorsbyten. Så i de specifika situationerna tror jag också att man särskilt ska se upp.

Jakob har du några? Vad ska skolan göra?

(Jakob) – Jag tror att det är jätteviktigt att skolan att den skolan blir begriplig för alla. Elever som går där. Vi har sett att pojkar som på grupp har svårare att ta ansvar för att göra egna arbeten. Och forskning visar att exempelvis att elever som uttrycker, om vi tar gruppen pojkar, att en uppgift är tråkig blivit tråkig först när de inte förstår. Och att då blir det ett avståndstagande. Men sen så fortsätta att motverka, arbeta brottsförebyggande och prata om svåra frågor i klassrummen. Att inte också de här när vi pratar om sexuella trakasserier och sexualiserat språkbruk är ingenting som man kan anmäla bort också. Det är någonting som vi faktiskt i skolan behöver ta diskussion om i klassrummen för att få och lyssna på eleverna. De elever som lever med de här frågorna hela tiden har också en förståelse. Så jag tror det blir väldigt viktigt att eleverna kommer till tals och får inflytande i hur man ska arbeta med de här frågorna. Och att vi skapar ett klassrumsklimat som tillåter de här diskussionerna. Sen så förstår jag att det är en svårare fråga än att bara göra, men det blir viktigt att faktiskt ha en diskussion om frågorna.

(Helén) – Ja och ännu mer då när det gäller vad skolan kan göra så måste jag också slå ett slag för det här med att börja tidigt. Det vill säga att vi inte bara pratar grundskola utan förskola. För det är ju här också väldigt mycket grundläggs och bara det här att få alla barnen dit. Och vi vet också till exempel i socioekonomiskt utsatta

områden att barn i lägre grad där gård kommer till förskolan. Och sen att få alla barnen dit överlag men sen också jobba med jämställdhetsarbete i själva förskolepedagogiken. Och även här prata om inte bara att man ska bemöta varje individ utan också förstå tidiga könsmönster som kan finnas. Så där tror jag att det är mycket vunnet förskola och även då de allra tidigaste åldrarna i grundskolan.

(Helén) – Jag skulle också vilja peka på det här att det är viktigt att skaffa sig mer kunskap och inte minst utifrån forskningen. Och det här området, alltså maskulina ideal, vad är det? Vad ligger i de idealen och hur växer de fram och vad beror de på? Därför det här kan ju också vara väldigt viktigt för lärare och pedagoger och annan skolpersonal att förstå när man ska möta pojkar. Om det till exempel finns en antipluggkultur. Den andra delen är ju också idealen kring den tysta flickan till exempel. Vad är det som gör att flickor inte öppnar upp när man exempelvis behöver stöd? Vi vet ju att flickor i lägre grad får också insatser och stöd i skolan. Så att forskningen kring de här idealen tycker jag är viktigt att titta på.

Och om man tittar på Skolinspektionens arbete då, vad kan vår tillsyn och våra granskningar bidra med när det gäller jämställdhet i skolan?

(Helén) – Ja vi har ju hela tiden med oss ett jämställdhetsperspektiv så att så fort vi till exempel då har en tematisk granskning så redan från början undersöker vi om finns det liksom någon frågeställning här som rör jämställdhet. Då borrar vi vidare i det. Och det vi då gör sen det är ju att vi om vi ser problem så kritiserar vi skolorna och ger utvecklingsområden och begär att de ska bli bättre. Vi skriver rapporter för att sprida kunskap också om jämställdhet. Sen har vi ju också i våra tillsyner som vi då gör mer på ett riskurval, det vill säga att vi väljer skolor att gå till där vi tror att det finns mer problem. Det kan vara att vi har fått signaler om det eller att enkäter visar på att det finns problem. Och där kräver ju vi också att man måste helt enkelt rätta missförhållanden och gör man inte det så ingriper vi med våra så kallade starka verktyg, det vill säga att vi kan driva på med viten och vi kan jobba med förelägganden och är det riktigt allvarligt då så kan vi även stänga en skola.

Då är det dags att runda av det här avsnittet. Du som vill veta mer om Skolinspektionens arbete går in på skolinspektionen.se. Du har hört Skolinspektionens generaldirektör Helén Ängmo och Jakob Lindahl, senior utredare på jämställdhetsmyndigheten. Och jag, jag heter Agnes Gidlund. Tack för att du lyssnade.